

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний автомобільно-дорожній
університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи студентів
з дисципліни “Проектний аналіз”
для студентів спеціальності
6.030504 - „Економіка підприємства”

Харків 2010

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній
університет

До видавництва й у світ дозволяю
Проректор

І.П.Гладкий

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи студентів
з дисципліни “Проектний аналіз”
для студентів спеціальності
6.030504 - „Економіка підприємства”

Всі цитати, цифровий, фактичний
матеріал і бібліографічні відомості
перевірені, написання сторінок
відповідає стандартам

Затверджено
методичною радою
університету
протокол __ від _____

Укладачі:

Шершенюк О.М.
Кирчата І.М.

Відповідальний за випуск:

Дмитрієв І.А.

Харків 2010

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи студентів
з дисципліни “Проектний аналіз”
для студентів спеціальності
6.030504- „Економіка підприємства”

Затверджено методичною
радою університету
протокол № _____

Харків 2010

Укладачі: Шершенюк О.М.
Кирчата І.М.

кафедра економіки підприємства

ВСТУП

Дисципліна “Проектний аналіз” належить до циклу професійно орієнтованих дисциплін підготовки бакалаврів за фаховим спрямуванням 6.030504.

Предметом навчальної дисципліни є визначення концепцій, методології, підходів і критеріїв визначення, порівняння, обґрунтування альтернативних рішень та проектів за умов обмеженості наявних ресурсів

Мета викладання дисципліни – формування системи знань про методологію підготовки та реалізації проектів, способи та засоби залучення ресурсів для реалізації проектів, здобуття практичних навичок здійснювання процедур, прийомів та визначення критеріїв, які використовуються при прийнятті проектних рішень.

Задачі викладання дисципліни – вивчення основних концепцій, понять, методів і підходів, які використовуються у світовій практиці при аналізі проектних рішень; набуття навичок використання інструментарію проектного аналізу, оволодіння процедурами аналізу, порівняння та обґрунтування вибору проектів, оцінювання проектів щодо маркетингової технології, екологічної, соціальної та інституціональної життєздатності, фінансової та економічної привабливості.

ЗАГАЛЬНИЙ ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ТА НАВЧАЛЬНІ ЕЛЕМЕНТИ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ВИВЧЕННЮ

Блок змістовних модулів 1

Базові положення та інструментарій проектного аналізу

Модуль 1. Концепція проекту та його життєвий цикл.

Поняття концепції проекту і його життєвого циклу. Стадії життєвого циклу. Проекту ідентифікації, розробка експертиза, фінансове забезпечення, реалізація, експлуатація.

Модуль 2. Концепція витрат і вигод у проектному аналізі, цінність грошей у часі.

Склад витрат проекту. Склад притоків грошових коштів у стандартному інвестиційному проекті. Цінність грошей у часі. Поняття дисконтування та каунтування.

Модуль 3. Грошовий потік.

Поняття грошових потоків. Складові притоку грошових ресурсів. Складові відтоки грошових ресурсів. Прогнозування майбутніх грошових потоків. Види грошових потоків – постнумерандо, пренумерандо. Методика оцінки реальної вартості різних грошових потоків. Рішення прямої та зворотної задач.

Термінологічний словник до блоку змістовних модулів 1.

1. *Проект це* – комплекс взаємопов'язаних заходів, розроблених для досягнення певних цілей протягом заданого часу при встановлених ресурсних обмеженнях.

2. *Проектний аналіз* – методологія, яка використовується для визначення, порівняння та обґрунтування альтернативних управлінських рішень, що дозволяє здійснювати вибір та приймати рішення за умов обмеженості ресурсів.

3. *Життєвий цикл проекту* – це час від першої затрати до останньої вигоди проекту.

4. *Завдання експертизи проекту полягає* : визначення того, наскільки позитивні результати проекту перевищать його негативні наслідки.

5. *Цінність проекту* - різниця між позитивними та негативними результатами проекту.

6. *Дисконтування означає* – перерахунок вигід і витрат для кожного розрахункового періоду за допомогою норми (ставки) дисконту

7. *Грошовий потік* – це різниця між грошовими надходженнями та витратами.

8. *Грошовий приплив* – надходження грошових коштів

9. *Грошовий відплив* – це витрати грошових коштів

10. *Капітальні витрати* – чисті витрати на придбання активів без продажу активів.

11. *Дисконтна ставка* – ставка процента, з якої майбутня вартість грошей приводиться до поточної її вартості.

12. *Майбутня вартість* – вартість інвестованих коштів через визначений проміжок часу з урахуванням певної ставки проценту

13. *Теперішня вартість* – вартість майбутніх грошових надходжень, що приведені з урахуванням певної ставки проценту до теперішнього періоду.

14. *Ставка проценту* – вимір часової вартості грошей, сума проценту на інвестиції, яка може бути отримана за даний період часу

15. *Складний процент* – сума доходу, яка утворюється в результаті інвестування за умови, що сума нарахованого проценту не виплачується після кожного періоду, а приєднується до суми основного вкладу і у подальшому платіжному періоді сама приносить дохід.

Питання до самостійного розгляду та контролю.

1. Що таке “проект”?
2. Стадії життєвого циклу.
3. Прийняття довгострокових інвестиційних рішень і бізнес-план
4. Проекту ідентифікації, розробка експертиза, фінансове забезпечення, реалізація, експлуатація.
5. Охарактеризуйте базові теоретичні концепції проектного аналізу.
6. Назвіть основні принципи проектного аналізу.
7. Класифікація проектів за масштабом, складністю, якістю та тривалістю.
8. Розкрийте суть кожної стадії проекту: ідентифікація; розробка; експертиза; переговори; реалізація; завершальна оцінка.
9. Прогнозування майбутніх грошових потоків.
10. Види грошових потоків – постнумерандо, пренумерандо.
11. Методика оцінки реальної вартості різних грошових потоків.

12. Критерії оцінки проектів.
13. Аналіз ефективності витрат
14. Що таке вигоди та витрати проекту?
15. Що таке безповоротні витрати та неявні вигоди?
16. Що таке альтернативна вартість проекту?
17. Що таке дисконтування?
18. Які є методи обчислення ставки дисконту?
19. Чи ідентичні поняття “ставка дисконту” і “ставка банківського кредиту”?
20. Що таке грошовий потік?
21. Що таке приплив, відплив та додатковий грошовий потік?
22. Як трактується інфляція у проектному аналізі?
23. Як рекомендується враховувати інфляцію при оцінці витрат і вигід інвестиційних проектів?

Тестові завдання до самоконтролю.

1. Проект це:

- а) план довгострокових фінансових вкладень;
- б) комплекс взаємопов'язаних заходів, розроблених для досягнення певних цілей протягом заданого часу при встановлених ресурсних обмеженнях;
- в) програма дій по використанню фінансових ресурсів;
- г) бізнес-план

2. До головних ознак проекту відносяться: а) обмеженість в часі; б) обмеженість ресурсів; в) наявність мети; г) неповторність

3. Проектний аналіз розглядається як: а) інструмент планування й розвитку певної діяльності; б) стадія життєвого циклу проекту; в) певна філософія бізнесу; г) сукупність методів і прийомів, за допомогою яких можна розробити проект, визначивши умови його успішної реалізації.

4. Визначення мети проекту передбачає: а) визначення результатів діяльності на певний строк; б) обмеження ресурсів проекту; в) кількісної оцінки результатів проекту; г) доведення, що результати можуть бути досягнуті; д) визначення умов, за яких результати проекту можуть бути досягнуті

5. Визначення мети проекту не передбачає: а) визначення результатів діяльності на певний строк; б) обмеження ресурсів проекту; в) кількісної оцінки результатів проекту; г) доведення, що результати можуть бути досягнуті; д) визначення умов, за яких результати проекту можуть бути досягнуті.

6. До учасників проекту не відносяться: а) замовник; б) контрактор; в) інвестор; г) ділер.

7. До властивостей проекту не відносять: а) масштаб; б) складність; в) якість; г) ризикованість; д) тривалість.

8. До властивостей проекту відносять: а) масштаб; б) складність; в) якість; г) ризикованість; д) тривалість.

9. Інвестиції це: а) вкладення коштів, майнових та інтелектуальних цінностей в матеріальні й нематеріальні активи з метою одержання прибутку або соціального ефекту; б) витрати матеріальних, фінансових, інтелектуальних ресурсів з метою одержання доходу; в) капітальні вкладення; г) кошти вкладені в об'єкт розвитку.

10. До етапів управління проектом відносяться: а) поточне управління та узгодження; б) початок та побудова проекту; в) оцінка проекту; г) завершення проекту.

11. Стратегічне управління проектом це: а) управління системою діяльності; б) управління системою цілей; в) управління діючою системою.

12. За класифікацією ООН виділяють такі фази проекту: а) концептуальна, контрактна і фаза реалізації проекту; б) аналіз проблеми, розробка концепції проекту, детальне подання проекту, використання результатів реалізації проекту та ліквідація об'єктів проекту; в) передінвестиційна, інвестиційна та експлуатаційна фази; д) фаза проектування і впровадження.

13. Цикл проекту – це час: а) від ідентифікації до завершення впровадження проекту; б) від ідентифікації до початку впровадження проекту; в) впровадження проекту; г) від початку підготовки проекту до завершення впровадження проекту.

14. Для досягнення максимальної ефективності оцінки проекту слід дотримуватися таких умов: а) особи, які керували розробкою та здійсненням проекту, повинні брати участь у проведенні завершальної оцінки; б) об'єктивність оцінки не

повинна викликати сумнівів; в) результати оцінки слід зробити доступними; г) всіх перелічених умов.

15. Грошовий потік це: а) баланс грошових надходжень і витрат; б) капітальні вкладення; в) прибуток від інвестиційної діяльності; г) кошти, вкладені в об'єкт розвитку.

16. Які з економічних умов реалізації не належать до внутрішнього середовища: а) ціни на ресурси, які використовуються у проекті; б) бюджет проекту; в) величини податків та акцизних зборів; г) умови праці та техніки безпеки виробництва продукту проекту.

17. До інвестиційної фази проекту належать стадії: а) інженерно-технічне проектування; б) детальне проектування; в) виробничий маркетинг; г) будівництво; д) здача в експлуатацію .

18. Альтернативна вартість це: а) вартість найкращого варіанту використання обмеженого ресурсу; б) побічні вигоди, які супроводжують проект; в) різниця позитивних і негативних результатів проекту; г) вартість альтернативного варіанту використання обмеженого ресурсу.

19. Неявні вигоди це: а) матеріальні вигоди, зумовлені збільшенням витрат або отриманням додаткових доходів; б) неодержані доходи від найкращого альтернативного використання активу; в) втрачені вигоди від використання обмежених ресурсів; г) побічні вигоди, які супроводжують проект в не можуть бути визначені безпосередньо.

20. Майбутня вартість – це: а) сума доходів, яку планує отримати інвестор від реалізації проекту після того, як від компенсує вкладені ни грошові кошти; б) сума грошових коштів, яку може отримати власник проекту в майбутньому за умов продажу даного проекту; в) сума інвестованих на теперішній момент коштів, на яку вони мають перетворитися через певний проміжок часу з урахуванням певної ставки процента; г) величина грошового потоку, яка буде отримана за проектом у ході його реалізації при запланованих параметрах.

21. Компаундування - операція, за допомогою якої визначаються: а) величина остаточної майбутньої вартості з урахуванням складних процентів; б) теперішня вартість потоку готівки шляхом коригування майбутніх грошових надходжень;

в) величина грошового потоку, який буде отримано у результаті реалізації проекту на будь-який момент часу.

Блок змістовних модулів 2

Методологія та процедури прийняття рішень в проектному аналізі

Модуль 4. Стандартні фінансові та неформальні критерії прийняття рішень.

Основні критерії прийняття проектних рішень: чистий дисконтований доход, індекс доходності, внутрішня норма доходності. Експертна оцінка проектних рішень.

Модуль 5. Динамічний аналіз безбитковості проекту.

Сутність методу аналізу безбитковості. Динамічна точка безбитковості. Цілі проведення аналізу безбитковості.

Модуль 6. Оцінка й прийняття проектних рішень в умовах ризику та невизначеності.

Поняття ризику і невизначеності. Практичні методи врахування ризиків. Метод експертних оцінок. Метод аналогій. Метод ставки процента з поправкою на ризик. Метод критичних значень. Аналіз чутливості. Матриця чутливості. Аналіз сценаріїв. Вірогідні методи аналізу ризиків.

Термінологічний словник до блоку змістовних модулів 2.

1. *Чиста теперішня вартість* – показник, який відображає приріст цінності фірми в результаті реалізації проекту, оскільки являє собою різницю між сумою дисконтованих грошових надходжень та сумою дисконтованих вартостей витрат, необхідних для здійснення проекту.

2. *Період окупності* – період, за який відшкодовуються капітальні витрати проекту з чистих сумарних доходів проекту.

3. *Індекс прибутковості* – показник, що визначається відношенням сум наведених ефектів до величини інвестицій та відображає міру зростання цінності фірми в розрахунку на 1 грош.од. інвестицій.

4. *Коефіцієнт Вигоди/Витрати* – критерій оцінки проектів, що визначається відношенням суми дисконтованих вигід до суми дисконтованих витрат.

5. *Мета аналізу беззбитковості полягає* – визначення обсягу продукції, для якого обсяг виручки від продажів дорівнює витратам.

6. *Точка беззбитковості* – обсяг виробництва, за якого компанія не отримує прибутків, але й не несе збитків.

7. *Поріг рентабельності* - показник, що відповідає за значенням грошовому виразу точки беззбитковості. Це виручка від реалізації такого обсягу продукції, який забезпечує беззбитковість проекту.

8. *Змінні витрати* – витрати, які змінюються зі зміною обсягу виробництва.

9. *Запас надійності* – показник, який визначає на скільки процентів можна зменшити ціну продукції без збитків.

10. *Аналіз чутливості полягає* – у вимірювання чутливості основних результуючих показників проекту до зміни тієї чи іншої змінної величини.

11. *Аналіз сценаріїв* – використовують для оцінки власного ризику інвестиційного проекту. Метод дає змогу оцінити як чутливість NPV до зміни вхідних змінних так і інтервал в якому перебувають їх ймовірні значення

12. *Кількісний аналіз ризику передбачає* числове визначення розміру окремих ризиків проекту та ризику проекту в цілому.

Питання до самостійного розгляду та контролю.

1. Принципи оцінки ефективності інвестиційних проектів.
2. Критерії ефективності проектів і правила їх застосування.
3. Аналіз беззбитковості проектів.
4. Поняття та класифікація проектних ризиків.
5. Методи аналізу і оцінка ризиків інвестиційних проектів.
6. Управління проектними ризиками.
7. Порівняйте переваги та недоліки основних критеріїв ефективності проектів, можливості їх застосування.
8. Мета та припущення проведення аналізу беззбитковості.

9. Чому точка беззбитковості є критерієм оцінки проектів? Яким має бути характер порівняння двох проектів?

10. Назвіть основні ризики проекту і причини їх виникнення.

11. В чому полягає суть основних кількісних методів оцінки ризиків інвестиційних проектів?

12. Визначте можливість і необхідність управління ризиком інвестиційних проектів.

13. Які методи зниження ризику при оцінці та реалізації проектів?

14. У чому відмінності оцінки ризику при обґрунтуванні реальних і фінансових інвестицій?

15. Методика проведення аналізу чутливості та аналізу сценаріїв.

16. Охарактеризуйте найважливіші методи управління ризиками.

Тестові завдання до самоконтролю.

1. Показник чистої теперішньої вартості відображає:

а) відношення суми дисконтова них вигід до суми дисконтова них витрат; б) різницю між дисконтова ними сумами грошових надходжень і витрат, що виникають при реалізації проекту; в) норму дисконту, за якої проект вважається економічно доцільним; г) немає правильної відповіді.

2. Внутрішня норма доходності відображає: а) відтік або приплив грошових коштів по кожному року; б) граничне значення коефіцієнту дисконтування, що розподіляє інвестиції на прийнятні і неприйнятні; в) приріст цінності фірми в результаті реалізації проекту; г) ставку дисконту, за якої проект не збільшує і не зменшує вартість фірми.

3. Маржинальний дохід – це дохід який: а) фірма отримує від продажу додаткової одиниці продукції; б) фірма розраховує для визначення рівня прибутковості; в) залишається від реалізації після відшкодування змінних витрат; г) залишається від реалізації після відшкодування загальних витрат.

4. Запас фінансової міцності проекту визначає: а) обсяг реалізації, за якого можна досягнути запланованого обсягу прибутку; б) величину можливого зменшення доходу за умови

збереження беззбитковості проекту в) граничну величину можливого зниження обсягу продажу без ризику зазнати збитків.

5. Якщо NPV позитивна то: а) надходжень від проекту вистачить лише на для відновлення вкладеного капіталу; б) проект приймається ; в) його можна рекомендувати для фінансування; г) проект не приймається.

6. Для аналізу залежності NPV від ставки дисконту використовується крива, яка має назву: а) крива беззбитковості; б) профіль проекту; в) крива байдужості; г) крива витрат.

7. Проекти приймають до реалізації тоді коли: а) NPV більше нуля; б) NPV менше нуля; в) NPV більше або дорівнює нулю.

8. Індекс прибутковості це відношення: а) суми наведених ефектів до величини інвестицій; б) суми різниці вигід і поточних витрат до величини інвестицій; в) добутку наведених ефектів до величини інвестицій.

9. Аналіз проектних ризиків передбачає: а) виявлення ризиків проекту, б) оцінка ризиків, в) пошук шляхів скорочення ризиків, г) врахування ризику при оцінці доцільності реалізації способу фінансування проекту.

10. До методів оцінки власного ризику відносять: а) аналіз чутливості; б) сценарний аналіз; в) аналіз беззбитковості; г) математичне моделювання.

11. Із збільшенням ризику: а) доходність зменшується у процентному відношенні до витрат; б) доходність зменшується у процентному відношенні до ризику; в) доходність не змінюється

12. Страхування ризиків це: а) страхування шляхом переносу ризику зміни з однієї особи на іншу; б) це передача певних ризиків страховій компанії; в) це передача всіх ризиків страховій компанії.

13. Хеджування це: а) страхування шляхом переносу ризику зміни з однієї особи на іншу; б) страхування ризику від можливих збитків шляхом переносу ризику зміни ціни на іншу особу; в) це передача всіх ризиків страховій компанії; г) не має правильної відповіді.

14. Для оцінки ефективності проектів використовують: а) чисту теперішню вартість; б) чисту майбутню вартість; в)

внутрішню норму рентабельності; в) аналіз беззбитковості; г) всі перелічені засоби.

15. До найважливіших методів управління проектним ризиками належать: а) страхування; б) хеджування; в) диверсифікація; г) реструктуризація.

16. На ставку дисконту не впливають: а) депозитний процент по вкладах; б) ризик; в) інфляція; г) грошовий потік.

17. Ризик інвестиційного проекту це: а) ймовірність того, що проект буде реалізовано; б) очікуване значення NPV проекту; в) міра невизначеності одержання очікуваного рівня доходності при реалізації даного проекту; г) міра очікуваного рівня доходності даного проекту.

18. Несхильність інвесторів до ризику означає , що : а) інвестори не вкладатимуть кошти в ризиковані проекти; б) інвестори вкладатимуть кошти в проекти; в) інвестори не візьмуть на себе додатковий ризик, якщо не чекають при цьому одержання додаткового доходу; г) інвестори використовують ефект диверсифікації.

19. Для кількісної оцінки ризику використовується показник: а) строк окупності; б) коефіцієнт трансформації; в) точка беззбитковості; г) середньоквадратичне відхилення.

20. До методів зниження ризиків належать: а) розподіл ризику між учасниками проекту, б) резервування коштів на покриття не передбачуваних витрат, в) зниження ризиків із позицій фінансування, г) страхування.

Блок змістовних модулів 3

Функціональні аспекти проектного аналізу

Модуль 7. Маркетинговий аналіз.

Причини виникнення маркетингових ризиків: невірний вибір ринків збуту продукції, помилки у стратегії, затримка при виході на ринок. Результати прояви маркетингових ризиків: невихід на проектну потужність, випуск продукції низької якості.

Модуль 8. Технічний аналіз.

Цілі проведення технічного аналізу. Склад стандартної анкети для проведення технічної експертизи.

Модуль 9. Інституційний аналіз.

Цілі проведення інвестиційного аналізу. Задачі інвестиційного аналізу. Інституціональний аналіз як складова управління проектами. Виявлення причин низької ефективності проектів.

Модуль 10. Екологічний аналіз.

Поняття і цілі екологічного аналізу. Значення використання маловідходних і безвідходних технологій. Складові екологічного ефекту. Економія від використання зворотніх відходів. Економія від збільшення терміну експлуатації устаткування. Зменшення витрат у результаті поліпшення екологічного стану навколишнього середовища.

Модуль 11. Соціальний аналіз.

Завдання соціального аналізу. Відповідність соціального аналізу стратегії здійснення проекту. Якісний і кількісний складники соціального аналізу.

Модуль 12. Фінансовий аналіз.

Сутність і зміст фінансового аналізу. Методологія проведення аналізу. Фінансове планування. Фінансові коефіцієнти. Фінансовий аналіз як центральний момент всієї процедури експертизи для всіх його учасників.

Модуль 13. Економічний аналіз.

Сутність цілі і задачі економічного аналізу проектів. Дослідження проекту на макрорівні. Доцільність заручення і використання проектом національних ресурсів в умовах їх обмеженості та конкуренції за їх використання.

Термінологічний словник до блоку змістовних модулів 3.

1. Завдання комерційного аналізу та основні об'єкти вивчення: визначення характеристики ринку, де реалізується продукція; визначення ціни реалізації продукції чи послуги; заходи управління маркетингом та визначення вартості цих заходів. Об'єкти: споживач, конкурент, кон'юнктура ринку, якісні характеристики товару, умови руху товару та заходи просування товару на ринок.

2. *План маркетингу містить:* зведення контрольних показників, опис наявної маркетингової ситуації, визначення поточних завдань і проблем, формулювання стратегії маркетингу конкретного товару, програма дій, бюджет та порядок контролю.

3. *Основні питання з якими пов'язаний вибір технології:* обґрунтування технології; вимоги технології до інфраструктури; екологічні аспекти технології; оптимальний ступінь механізації у зв'язку з ціною робочої сили; можливості використання місцевих технологій та обладнання.

4. *Організація матеріально-технічного постачання включає:* визначення номенклатури та кількості матеріалів; визначення ринку сировини, постачальників; розміщення замовлень та заключення контрактів; організація контролю за поставками сировини та матеріалів; спеціальний аналіз особливо критичних видів сировини.

5. *Основні складові технічного аналізу:* вибір місця розташування проекту та обґрунтування його масштабу; вибір технології та устаткування; аналіз інфраструктури; виробничі схеми організації підприємства; організація підготовки та реалізації проекту; розрахунок всіх витрат на виконання проекту.

6. *Основні принципи проведення екологічного аналізу (загальна характеристика):* оцінка очевидних наслідків проекту; урахування взаємозалежності вигід та витрат; оцінка екологічних вигід та витрат у рамках підходу „з проектом та без проекту”; використання механізму оцінки неявних вигід та витрат.

7. *Інституційний аналіз передбачає вирішення таких завдань:* характеристика політичних та економічних факторів, які впливають на проект; оцінка законів та нормативних актів; визначення оптимальної форми організації виконання проекту; вибір організаційної структури підприємства; принципи комплектування та навчання персоналу; оцінка сильних та слабких сторін організації проекту.

8. *До основних соціальних результатів проекту належать:* зміна кількості робочих місць в регіоні; поліпшення житлових та культурно-побутових умов працівників; зміна структури виробничого персоналу; зміна надійності постачання споживачів; зміна рівня здоров'я населення; економія вільного часу.

9. *Цілі фінансового аналізу:* визначення фінансового стану і фінансових результатів діяльності фірми; виявлення змін у фінансовому стані та результатах; виявлення основних факторів, що викликали зміни; прогноз основних тенденцій у фінансовому стані.

10. *Економічна цінність проекту надає можливість оцінити:* наскільки позитивні результати перевищують негативні наслідки проекту, якою буде величина виграшу суспільства в разі реалізації проекту.

11. *Економічний аналіз має на меті:* оцінити відповідність проекту його економічному середовищу, що регламентує розподіл доходів, обмеження або стимулювання виробництва й торгівлі, і безпосередньо впливає на фінансову здійснимість проекту.

Питання до самостійного розгляду та контролю:

1. Завдання, методи та основні види маркетингового аналізу інвестиційного проекту.

2. Аналіз ринкових можливостей.

3. Прогнозування обсягів збуту продукції проекту.

4. Концепція і план маркетингу.

5. Ціноутворення продукту проекту.

6. Зовнішнє оточення проекту.

7. Внутрішнє оточення проекту.

8. Особливості екологічного аналізу технічних проектів.

9. Особливості екологічного аналізу організаційних проектів.

10. Особливості екологічного аналізу мегапроектів.

11. Показники соціальної ефективності проекту.

12. Вплив проекту на соціальне середовище.

13. Показники фінансової ефективності проекту.

14. Бюджет проекту та його розробка.

15. Показники економічної ефективності проекту.

16. Вплив проекту на ефективність народного господарства.

17. Фінансове планування. Фінансові коефіцієнти.

18. Фінансовий аналіз як центральний момент всієї процедури експертизи для всіх його учасників.

Тестові завдання до самоконтролю

1. До основних підходів комерційного аналізу відносять:

а) вдосконалення виробництва; б) соціально-етичний маркетинг; в) вдосконалення товару; г) реорганізація виробництва; д) інтенсифікація комерційних зусиль.

2. Для аналізу умов ринку: а) складають графік випуску продукції на майбутній період; б) розраховують баланс грошових потоків; в) вивчають екологічні наслідки здійснення проекту; г) збирають і використовують відомості про попит, вимоги до продукції, характеристики конкурентів і споживачів.

3. Відбір цільових ринків включає: а) вивчення попиту; б) сегментування ринку; в) позиціонування товару; г) розробка товару.

4. Простий аналіз тренду це: а) метод вивчення цін на продукцію; б) метод прогнозування обсягів збуту; в) спосіб розрахунку собівартості продукції; г) аналіз ефективності виставок-ярмарків.

5. Формування цін на продукцію полягає в : а) постановці завдань ціноутворення та визначенні цінових меж попиту; б) аналізі витрат і виборі методу ціноутворення; в) аналізі цін і товарів конкурентів; г) всі наведені вище дії.

6. Просування продукції це: а) реклама; б) створення мережі роздрібною торгівлі; в) стимулювання збуту та пропаганда.

7. Сегментування ринку це: а) розподіл товарів на групи з огляду на їх споживчі якості; б) розподіл регіонів збуту між основними виробниками; в) процес поділу споживачів на групи на основі відмінності у потребах, характеристиках і поведінці; г) розподіл виробленої продукції між оптовими покупцями.

8. Метою технічного аналізу є: а) вивчення поточних витрат виробництва; б) вивчення капітальних витрат виробництва; в) вивчення споживачів продукції.

9. Дослідження масштабу проекту містить: а) вивчення впливу ринків збуту на масштаб виробництва; б) вивчення залежності капітальних та поточних витрат від масштабу виробництва ; в) вивчення фізичних і екологічних обмежень на масштаб виробництва.

10. До об'єктів інфраструктури належать: а) лінії електропередачі; б) конвеєрні лінії; в) кредитні лінії; г) жодна з названих.

11. Якщо наявні не всі елементи інфраструктури, необхідні для здійснення інвестиційного проекту то слід: а) відмовитися від проекту взагалі; б) проаналізувати витрати на створення цих елементів; в) клопотатися перед урядом країни про бюджетне фінансування розвитку інфраструктури; г) відкласти проект доти, доки не буде сформована вся інфраструктура.

12. Основними складовими технічного аналізу є: а) вибір місця розташування проекту; б) вибір технології та устаткування; в) виробничі схеми організації підприємства; г) розрахунок всіх витрат на виконання проекту та поточних витрат на випуск продукції.

13. Метою екологічного аналізу інвестиційного проекту є: а) оцінка наслідків впливу на забруднення атмосферного повітря; б) встановлення потенційної шкоди довколишньому середовищу під час здійснення та експлуатації проекту; в) визначення заходів, необхідних для пом'якшення потенційної шкоди навколишньому середовищу; г) розробка плану збереження природного середовища.

14. „Уявний ринок” – це підхід, при якому: а) ринкові ціни замінних та доповнюючи товарів застосовують для оцінки „товарів або послуг” екологічного характеру, що не мають чіткої ціни; б) неринкові ціни застосовують для оцінки „товарів або послуг” екологічного характеру, що не мають чіткої ціни в) ринкові ціни замінних і доповнюючи товарів застосовують для оцінки впливу проекту на довколишнє середовище.

15. Методика, заснована на превентивних витратах, передбачає, що рівень можливої шкоди має бути: а) менший витрат на зниження шкоди; б) більший зниженого рівня можливої шкоди плюс витрати на зниження шкоди; в) менший зниженого рівня можливої шкоди плюс витрати на зниження шкоди; г) рівний витратам на зниження шкоди.

16. Економічне середовище проекту не характеризується такими компонентами: а) бюджетний дефіцит; б) структура внутрішнього валового продукту; в) вартість кредитів; г) рівень безробіття; д) рівень інфляції.

17. Бюджетний дефіцит є: а) фактором скорочення грошової маси в обігу; б) фактором зростання грошової маси в обігу в) фактором зменшення вартості кредитів.

18. Структура організації є ефективною, якщо вона: а) не сприяє досягненню цілей підприємства з мінімальними небажаними наслідками; б) допомагає менеджеру розвинути свої здібності; в) допомагає працівникам вносити свій вклад у досягнення цілей підприємства; г) сприяє реалізації стратегічного плану боротьби з конкурентами.

19. Функція підприємства це: а) його обов'язок; б) його права; в) те, чим воно займається; г) його повноваження.

20. Принцип абсолютної відповідальності означає, що: а) відповідальність начальників перед підлеглими за результати своєї діяльності є абсолютною, а підлеглі не можуть ухилятися від цієї діяльності; б) відповідальність підлеглих перед начальником за результати своєї діяльності є абсолютною, а начальники не можуть ухилятися від відповідальності за цю діяльність; в) абсолютна відповідальність вимагає абсолютного контролю.

21. Кадрове забезпечення проекту як умова здатності організації до реалізації проекту має бути здійснено з принципами: а) мети добору кадрів б) визначення рамок роботи; в) оцінки менеджерів і відкритого змагання; г) скалярності; д) абсолютної відповідальності.

22. Соціальна привабливість визначається з точки зору: а) користувачів проекту; б) населення регіону, в якому реалізується проект; в) поліпшення соціального середовища проекту; г) усі попередні відповіді вірні.

23. На якій стадії життєвого циклу проекту відбувається пошук зацікавлених осіб проекту: а) експертиза; б) розробка концепції проекту; в) реалізація проекту; г) обґрунтування проекту.

24. Соціальний аналіз проекту передбачає: а) визначення існуючого рівня соціального середовища; б) прогнозування можливого впливу проекту на соціальне середовище; в) оцінку можливості змін соціального середовища проекту; г) усі попередні відповіді вірні.

25. Мета фінансового аналізу: а) оцінити підготовленість підприємства до виконання проекту; б) розрахувати показники

грошових потоків; в) визначити, чи є проект рентабельним та ефективним; г) розробити план інвестиційних витрат; д) виявити джерела фінансування проекту.

26. Поточний коефіцієнт покриття визначається як:

а) різниця між поточними активами і поточними пасивами; б) відношення ліквідних активів до поточних пасивів; в) відношення поточних активів до поточних пасивів; г) відношення поточних пасивів до поточних активів.

27. Джерела фінансування включають: а) позиковий капітал; б) власний капітал; в) чистий прибуток; г) нерозподілений прибуток; д) державні субсидії.

28. Модель оцінки середньозваженої вартості капіталу (WACC) включає: а) кредити банків; б) реінвестиції; в) вкладення інвесторів в акції; г) власний капітал.

29. Метою економічного аналізу є: а) оцінка доходності проекту; б) визначення можливостей поліпшення життя населення внаслідок реалізації проекту; в) оцінка можливостей реалізації проекту з точки зору інтересів суспільства в цілому, а не окремих власників.

30. Перевідний коефіцієнт в економічному аналізі використовують для: а) конвертації фінансових цін на товари й послуги в економічну вартість; б) конвертації тіньових цін в ринкові; в) перерахунку вартості імпортозаміщувальних товарів у їх вартість з урахуванням тіньових цін.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Беренс В., Хавранек П.М. Руководство по оценке эффективности инвестиций. –М.: ИНФРА-М (Интерэкспорт), 1995
2. Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз: Підручник. – К.: КНЕУ, 2000. – 322с.
3. Липсиц И.В., Коссов В.В. Инвестиционный проект: методы подготовки и анализа: Учебно-справочное пособие. – М.: Изд – во БЕК, 1996. – 34с.
4. Шевчук В. Я., Рогожин П. С. Основи інвестиційної діяльності. – К.: Генеза, 1997 – 384 с.
5. Федоренко В.Г. Інвестиційний менеджмент: Навч. посібник. - К.: МАУП, 2001 – 280с.
6. Батенко Л.П., Загородніх О.А., Ліпцинська В.В. Управління проектами: Навч. посібник. – К.:КНЕУ, 1999 – 184 с.
7. Батенко Л.П., Загородніх О.А., Ліпцинська В.В. Управління проектами: Навч. посібник. – К.:КНЕУ, 2003 – 231 с.
8. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс. – К.: Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с.
9. Бизнес–план инвестиционного проекта: отечественный и зарубежный опыт: Учеб. пособие/ Под. ред. В. М. Попова. – М.: Финансы и статистика, 1997. – 418 с.
10. Загородній А. Г., Стадницький Ю. І. Менеджмент реальних інвестицій: Навч. посібник – К.: Т-во “Знання”, 2000. – 209 с.
11. Пересада А. А. Інвестиційний процес в Україні. – К.: Лібра, 1998 – 392 с.
12. Пересада А. А. Основы инвестиционной деятельности К.: Либра, 1996 – 344 с.
13. Сборник бизнес-планов с комментариями рекомендациями / Под. ред. В. М. Попова. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 488 с.
14. Федоренко В. Г. Інвестиційний менеджмент: Навч. посібник. – К.: МАУП, 1999. – 184 с.
15. Управление проектами. /Под ред. В.Д. Шапиро. СПб.: "ДваТри", 1993.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до самостійної роботи студентів
з дисципліни “Проектний аналіз”
для студентів спеціальності
6.030504 - „Економіка підприємства”

Укладачі: Шершенюк Олена Миколаївна
   Кирчата Ірина Миколаївна

Відповідальний за випуск: Дмитрієв І.А.